

ENERGEETIKA- JA KESKKONNAMINISTER

MÄÄRUS

Tuuleenergia edendamise toetuse taotlemise tingimused ja kord

Määrus kehtestatakse atmosfääriõhu kaitse seaduse § 161 lõike 3 ja § 182¹ lõike 5 ning riigieelarve seaduse § 50 lõike 1 alusel.

§ 1. Reguleerimisala ja eesmärk

(1) Käesoleva määrusega kehtestatakse tuuleenergia edendamiseks kohaliku omavalitsuse üksusele (edaspidi *KOV*) toetuse taotlemise, kasutamise, maksmise ning tagasinõudmise tingimused ja kord.

(2) Määruse eesmärk on toetada Eesti energiamajanduse arengukavas ENMAK 2035 seatud sihte, soodustada tuuleenergia kasutuselevõttu ja riigi taastuvenergia eesmärgi täitmist ning toetada atmosfääriõhu kaitse seaduse § 161 lõikes 4 sätestatud kasvuhoonegaaside heitkoguse teket piiravate kliima- ja energiaeesmärkide saavutamist.

§ 2. Toetatavad tegevused

(1) Atmosfääriõhu kaitse seaduse § 161 lõikes 1 nimetatud vahenditest toetatavad tegevused on:

- 1) KOVile kuuluva hoone energiatõhususe parandamine, sealhulgas hoone soojustamine, küttesüsteemi, ventilatsioonisüsteemi, jahutussüsteemi või valgustuse uuendamine ning hoone energiakasutuse juhtimiseks vajalike seadmete paigaldamine;
- 2) KOVile kuuluva hoone energiatarbimise vähendamiseks taastuvenergia tootmiseadme, energiasalvesti või tarbimise juhtimise lahenduse paigaldamine;
- 3) KOVile kuuluva hoone või hooneosa ehitamine, kui sellega asendatakse olemasolev amortiseerunud või energiatõhususe nõuetele mittevastav hoone või hooneosa ning uus hoone vastab energiatõhususe miinimumnõuetele;
- 4) KOV omandis oleva energiatõhusama transporditaristu arendamine, sealhulgas kergliiklustee rajamine või ühistranspordi energiatarbimist vähendava lahenduse kasutuselevõtt;
- 5) KOV omandis oleva taristu kliimakindluse suurendamine, sealhulgas sademevee ärajuhtimise või viivitamise lahenduse rajamine, veevarustuse või kanalisatsiooni rekonstrueerimine, üleujutusohu vähendamine, kuumasaarte mõju leevendamine;
- 6) KOV energiavarustuse toimepidevuse suurendamine, sealhulgas varutoite, energiasalvestuse, lokaalse taastuvenergia tootmise või kriisiolukorras toimiva energiavarustuse lahenduse rajamine avaliku teenuse osutamiseks vajalikus hoones või rajatistes;
- 7) nutika energiajuhtimise lahenduse kasutuselevõtt, sealhulgas hooneautomaatika, energiaseire, tarbimise juhtimise või kaugloetavate mõõteseadmete paigaldamine KOVile kuulavas hoones või taristus;
- 8) KOVi kliima- ja energiaeesmärkide saavutamisele suunatud projekti omafinantseeringu katmine.

(2) Riigieelarve seaduse § 50 lõike 1 alusel toetatavad tegevused on:

- 1) KOVile kuuluva haridus-, kultuuri-, spordi-, noorsootöö-, sotsiaalhoolekande- ja tervishoiuteenuste osutamiseks vajaliku hoone või rajatise ehitamine, rekonstrueerimine või laiendamine;

- 2) KOVile kuuluva kogukonnakeskuse, kultuuri-, spordi- ja vaba aja veetmise objekti rajamine või rekonstrueerimine;
- 3) kohaliku tee, tänava, KOVile kuuluva parkla, väljaku, silla ja muu avaliku taristu rajamine või rekonstrueerimine;
- 4) KOVile kuuluva pargi, puhkeala, mängu- ja spordiväljaku rajamine või parendamine;
- 5) kohalike avalike teenuste osutamiseks vajaliku sõiduki soetamine;
- 6) ühisveevärgi või -kanalisatsiooni rajamine või rekonstrueerimine;
- 7) muud investeeringud KOV taristusse, mis parandavad kohalike elanike elukeskkonda, avalike teenuste kvaliteeti või kogukonna heaolu ning mis ei ole seotud majandustegevuse toetamisega.

(3) Käesoleva paragrahvi lõike 2 alusel rahastatakse üksnes tegevusi, mida ei ole võimalik toetada atmosfääriõhu kaitse seaduse § 161 lõikes 1 nimetatud vahenditest.

(4) Toetust antakse käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 nimetatud tegevuste elluviimiseks projekti põhiselt.

(5) Toetuse andmise tulemusnäitajaks on käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 nimetatud tegevuse tulemusel valminud investeeringu objektide arv või elluviidud tegevus ning asjakohasel juhul kasvuhoonegaaside heite vähenemine, energiasääst või kasutuselevõetud taastuvenergia kogus.

(6) Käesoleva määruse alusel toetatavate tegevuste rahastamisel ei anta riigiabi.

§ 3. Toetuse taotlemise üldtingimused

(1) Toetuse taotlemise õigus on KOVil, kes on kehtestanud elektrituulikute rajamist võimaldava detailplaneeringu või kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu (edaspidi *planeeringu*).

(2) KOVil on õigus taotleda toetust järgmiselt:

1) käesoleva määruse § 2 lõikes 1 nimetatud tegevuste elluviimiseks, kui üks või mitu alates 1. jaanuarist 2025. a kehtestatud detailplaneeringut või kohaliku omavalitsuse eriplaneeringut kokku näevad ette KOVi territooriumil vähemalt viie elektrituuliku rajamise võimaluse;

2) käesoleva määruse § 2 lõigetes 1 ja 2 nimetatud tegevuste elluviimiseks, kui käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud planeering või planeeringud on kehtestatud alates 1. jaanuarist 2027. a.

(3) Lisatoetuse taotlemise õigus on käesoleva paragrahvi lõike 2 alusel toetust saanud KOVil, kes asub planeeringut ellu viima.

(4) Planeeringu elluviimisele asumine käesoleva määruse tähenduses on vähemalt ühele vähemalt nelja megavatise nimivõimsusega elektrituulikule ehitusloa andmine.

(5) Toetuse või lisatoetuse taotlemisel esitab taotleja taotletava toetuse summa ulatuses toetatavate tegevuste kirjelduse ja kulude eelarve.

(6) KOV võib projekti elluviimisele kaasata partnerina KOVi valitseva mõju all oleva üksuse, kes osaleb projekti tegevuste elluviimises ja kelle tegevuste kulusid kaetakse toetusest.

§ 4. Toetuse suurus ja abikõlblikud kulud

(1) Toetuse suurus on 70 000 eurot planeeringus ette nähtud iga elektrituuliku kohta, aga mitte enam kui 2 500 000 eurot ühe KOVi kohta.

(2) Lisatoetuse suurus on 12 000 eurot megavati kohta iga vähemalt nelja megavatise nimivõimsusega elektrituulikule ehitusloa andmisel, aga mitte enam kui 2 500 000 eurot ühe KOVi kohta.

(3) Toetuse maksimaalne osakaal projekti abikõlblikest kuludest on 100 protsenti.

(4) Projekti abikõlblikkuse periood määratakse taotluse rahuldamise otsuses arvestusega, et see algab mitte varem kui 1. jaanuaril 2026. a ja lõpeb mitte hiljem kui 31. oktoobril 2030. a.

(5) Abikõlblike kulude hulka võib arvata ainult need kulud, mis on tekkinud projekti abikõlblikkuse perioodil.

(6) Abikõlblikud on järgmised §-s 2 nimetatud toetatavate tegevuste elluviimiseks vajalikud kulud vastavalt käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 sätestatud piirsummadele ja taotluse rahuldamise otsusele:

- 1) materiaalsesse ja immateriaalsesse varasse tehtava investeeringu kulu;
- 2) investeeringuga seotud seadistamise kulu;
- 3) projekteerimise kulu juhul, kui projekteerimisele järgneb koostatud projekti alusel ehitamine;
- 4) ehitamise kulu, sealhulgas ehitusmaterjalide, ehitustööde, kasutusest välja langeva materjali lammutamise ja lammutusjäätmete käitlemise kulu;
- 5) omandatud asja või teenuse maksumus;
- 6) omanikujärelevalve tegemise kulu;
- 7) energiaauditi ja ekspertiisi kulud.

(7) Abikõlblikud ei ole järgmised kulud:

- 1) kinnisvara ostmise või rentimise kulu;
- 2) personali- ja projektijuhtimise kulud;
- 3) üld- ja tegevuskulud;
- 4) muu projektiga mitteseotud ning projekti elluviimise seisukohast põhjendamatult või ebaoluline kulu.

(8) Kulu on tekkinud, kui kulu aluseks olev töö on tehtud, asi kätte saadud või teenus osutatud ja kulu tekkimist saab tõendada dokumendiga, muu hulgas arve, saatelehe, üleandmise-vastuvõtmise akti või muu sellesisulise kinnitusega.

§ 5. Taotlusvoor

(1) Toetuse ja lisatoetuse taotlusi võtab vastu, menetleb ning taotluse rahuldamise või rahuldamata jätmise otsuse teeb Sihtasutus Keskkonnainvesteeringute Keskus (edaspidi *KIK*).

(2) Toetust ja lisatoetust antakse jooksva taotlusvooru kaudu. Taotlusi menetletakse nende laekumise järjekorras ning rahuldatakse nõuetele vastavaks tunnistamise järjekorras kuni taotlusvooru eelarve ammendumiseni.

(3) Taotlusvooru eelarve kinnitab valdkonna eest vastutav minister käskkirjaga.

(4) Teave taotlusvooru eelarve ning avamise aja kohta avaldatakse hiljemalt seitse kalendripäeva enne taotluste vastuvõtmise algust KIKi veebilehel.

(5) KIK sulgeb taotlusvooru selle eelarve ammendumisel või 31. oktoobril 2028. a. Taotlusvooru sulgemisest teatatakse KIKi veebilehel.

§ 6. Nõuded taotlejale, partnerile ja taotlusele

(1) Toetust ja lisatoetust võib taotleda kohaliku omavalitsuse üksus.

(2) Toetust võib taotleda, kui taotleja ega partner ei ole varem sama kulu hüvitamiseks riigieelarvelistest või muudest Euroopa Liidu või välisabi vahenditest raha saanud. Kui taotleja või partner on projektile või projekti osadele tegevustele taotlenud toetust samal ajal mitmest meetmest või muudest riigieelarvelistest, kohaliku omavalitsuse üksuse, Euroopa Liidu või muu välisabi vahenditest, esitab taotleja sellekohase teabe.

(3) Taotlus ja lisatoetuse taotlus peavad vastama järgmistele nõuetele:

- 1) taotluse esitamisel lähtutakse e-toetuse keskkonnas oleva taotlusvormi andmeväljadest ja taotlusvormi kõik taotlejale kohalduvad andmeväljad peavad olema korrektselt täidetud;
- 2) taotluses esitatud andmed, sealhulgas taotlusele lisatavad dokumendid, peavad olema täielikud ja õiged;
- 3) taotlus peab olema allkirjastatud taotleja esindusõigusliku isiku poolt.

(4) Taotlus peab sisaldama järgmisi kinnitusi, andmeid või dokumente:

- 1) taotleja ja partneri kaasamisel partneri nime, aadressi ja registrikoodi;
- 2) projekti nime;
- 3) taotletava toetuse suurust;
- 4) planeeringus näidatud võimalike elektrituulikute arvu;
- 5) andmeid kehtestatud planeeringu kohta planeerimisseaduse § 4¹ alusel loodud planeeringute andmekogus;
- 6) projekti tulemust koos saavutatavate tulemusnäitajatega;
- 7) projekti kulude loetelu, sealhulgas asjakohasel juhul kulude jaotus käesoleva määruse § 2 lõigetes 1 ja 2 nimetatud tegevuste vahel, ning kalkulatsiooni või hinnapakkumust, mis selgitab ja tõendab projekti eelarve kujunemist;
- 8) kinnitust, et toetust ei taotleta tegevuseks, mis kahjustab või ähvardab kahjustada konkurentsi, soodustades teatud ettevõtjaid või teatud kaupade tootmist, ega kahjusta Euroopa Liidu liikmesriikide vahelist kaubandust.

(5) Lisatoetuse taotlus peab sisaldama järgmisi kinnitusi, andmeid või dokumente:

- 1) taotleja ja partneri kaasamisel partneri nime, aadressi ja registrikoodi;
- 2) projekti nime;
- 3) taotletava lisatoetuse suurust;
- 4) andmeid antud ehitusloa või ehituslubade kohta ehitusseadustiku § 58 lõike 2 alusel loodud ehitisregistris;
- 5) ehitusloa saanud elektrituulikute arvu, võimsust ning taotlusega hõlmatud koguvõimsust;
- 6) projekti tulemust koos saavutatavate tulemusnäitajatega;
- 7) projekti kulude loetelu, sealhulgas asjakohasel juhul kulude jaotus käesoleva määruse § 2 lõigetes 1 ja 2 nimetatud tegevuste vahel, ning kalkulatsiooni või hinnapakkumusi, mis selgitab ja tõendab projekti eelarve kujunemist;
- 8) kinnitust, et toetust ei taotleta tegevuseks, mis kahjustab või ähvardab kahjustada konkurentsi, soodustades teatud ettevõtjaid või teatud kaupade tootmist, ega kahjusta Euroopa Liidu liikmesriikide vahelist kaubandust.

§ 7. Taotluse menetlemine

(1) Taotluse ja lisatoetuse taotluse menetlemine koosneb taotluse ning taotleja ja partneri kaasamisel partneri nõuetele vastavuse kontrollist ja taotluse rahuldamise või rahuldamata jätmise otsuse tegemisest.

(2) KIK võib anda taotluses või lisatoetuse taotluses esinevate puuduste kõrvaldamiseks taotlejale kuni 10 tööpäeva pikkuse tähtaja. KIK võib põhjendatud juhtudel tähtaega pikendada.

(3) KIK võib taotluse või lisatoetuse taotluse läbivaatamise käigus nõuda taotlejalt selgitusi ja lisateavet taotluses esitatud andmete kohta või taotluse muutmist, kui esitatud taotlus ei ole piisavalt selge, näidates ühtlasi, millised asjaolud vajavad selgitamist, muutmist või dokumentide lisamist.

(4) KIK kontrollib taotluse menetlemisel, kas toetus on Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 mõistes riigiabi toetuse saajale, partnerile või mõnele teisele lõppkasusaajale. Kui toetus vastab riigiabi tunnustele, jäetakse taotlus vastavas osas rahuldamata.

(5) KIK teeb taotluse rahuldamise või rahuldamata jätmise otsuse 30 päeva jooksul taotluse või lisatoetuse taotluse esitamisest. Taotluse menetlemise tähtaeg pikeneb taotlusest puuduste kõrvaldamiseks antud aja võrra.

§ 8. Taotluse rahuldamine või rahuldamata jätmine

(1) KIK teeb taotluse või lisatoetuse taotluse rahuldamise otsuse, kui on täidetud kõik käesolevas määruses taotlejale, partnerile ja taotlusele esitatud nõuded ning taotlusvooru eelarve võimaldab taotluse rahuldada.

(2) Kui taotluse või lisatoetuse taotluse täies mahus rahuldamine ei ole võimalik taotlusvooru eelarve ammendumise tõttu, rahuldatakse taotlus taotlusvooru vaba eelarve ulatuses osaliselt ja toetuse saaja võib taotluse rahastamata osas esitada taotluse või maksetaotluse järgmisse taotlusvooru.

(3) Taotluse või lisatoetuse taotluse rahuldamise otsuses märgitakse vähemalt:

- 1) projekti nimetus;
- 2) toetuse saaja ja partneri kaasamisel partneri nimi, õigused ja kohustused;
- 3) toetuse või lisatoetuse summa;
- 4) lisatingimus planeeringu elluviimisele asumisel pärast ehitusloa andmist lisatoetuse saamiseks;
- 5) toetuse väljamaksmise tingimused ja kord;
- 6) toetuse tagasinõudmise ja tagasimaksmisega seotud tingimused ja kord;
- 7) otsuse muutmise tingimused.

(4) KIK teeb taotluse või lisatoetuse taotluse rahuldamata jätmise otsuse, kui esineb vähemalt üks järgmistest asjaoludest:

- 1) taotleja ei ole määratud tähtaja jooksul kõrvaldanud taotluses esinevaid puudusi;
- 2) taotleja või taotlus ei vasta kasvõi ühele käesolevas määruses esitatud nõudele;
- 3) taotluses näidatud tuulikupositsioone või lisatoetuse taotluses näidatud ehitusloaga seotud megavatte arvestades on juba käesoleva määruse alusel toetust eraldatud;
- 4) taotleja on esitanud ebaõigeid või mittetäielikke andmeid;
- 5) taotlusvooru eelarve ammendumise tõttu ei ole võimalik taotlust rahuldada.

§ 9. Toetuse väljamaksmine

(1) Toetuse väljamaksmise aluseks on toetatava tegevuse elluviimisel tekkinud abikõlblikud kulud.

(2) Toetuse saaja esitab väljamakse saamiseks maksetaotluse e-toetuse keskkonna vahendusel ja lisab sellele järgmised andmed ja dokumendid:

- 1) hankeleping, kui see ei ole KIK-ile riigihangete registris kättesaadavaks tehtud;
- 2) maksetaotluse aluseks oleva tegevuse elluviimiseks tehtud kulusid tõendavad dokumendid;
- 3) arve tasumist tõendav dokument;
- 4) raamatupidamises vara kajastamist tõendav dokument;
- 5) üleandmist ja vastuvõtmist tõendavad dokumendid.

(3) KIK kontrollib maksetaotluse saamisel, kas:

- 1) maksetaotluses esitatud tegevused vastavad käesoleva määruse eesmärkidele ja §-s 2 nimetatud toetatavate tegevuste loetelule;
- 2) kuludokumentid vastavad nõuetele;
- 3) kuludokumentides esitatud andmed on kooskõlas taotluse või lisatoetuse taotluse rahuldamise otsusega.

(4) Kui toetuse saaja on esitanud vastava maksetaotluse, maksab KIK toetuse välja otse partnerile, tarnijale või töövõtjale. Tarnijale või töövõtjale maksmiseks lisatakse maksetaotlusele käesoleva paragrahvi lõike 2 punktides 1, 2, 4 ja 5 nimetatud dokumendid.

(5) KIK maksab toetuse välja maksetaotluse ja sellele lisatud kuludokumentide alusel 30 kalendripäeva jooksul toetuse saaja poolt maksetaotluse esitamisest arvates.

(6) Kui maksetaotluses ilmneb puudusi, mida on võimalik määratud tähtaja jooksul kõrvaldada, määrab KIK puuduste kõrvaldamiseks kuni kümne tööpäevase tähtaja, ja menetlusaeg pikeneb aja võrra, mis kulub toetuse saajal puuduse kõrvaldamiseks.

(7) Maksetaotlus tuleb esitada hiljemalt 30. novembril 2030. a.

§ 10. Toetuse saaja kohustused

(1) Toetuse saaja kohustub:

- 1) teavitama KIKi viivitamata planeeringu kehtestamise või ehitusloa andmise otsuse täielikult või osaliselt kehtetuks tunnistamisest või selle tühisuse tuvastamisest;
- 2) teavitama KIKi viivitamata planeeringu kehtestamise või ehitusloa andmise otsuse muutmisest;
- 3) teavitama, et projekti on toetanud Eesti riik Euroopa Liidu heitkogustega kauplemise süsteemi enampakkumistuludest;
- 4) alustama projekti tegevustega kuue kuu jooksul taotluse rahuldamise otsuse saamisest arvates;
- 5) esitama 30 kalendripäeva jooksul pärast projekti tegevuste lõppu e-toetuse keskkonna kaudu projekti lõpparuande;
- 6) tagama toetatava tegevuse elluviimise käigus soetatud põhivara säilimise ja sihtotstarbelise kasutamise vähemalt viie aasta jooksul KIKi lõppmakse tegemisest arvates.

(2) Projekti lõpparuandes kajastatakse vähemalt järgmine teave:

- 1) projekti nimi ja number ning toetuse saaja nimi;
- 2) projekti tegevuste elluviimise tulemused, sealhulgas asjakohasel juhul andmed, mille alusel arvestab KIK elluviidud tegevuse hinnangulise mõju kasvuhoonegaaside heitkoguse vähenemisele, taastuvenergia kasutuselevõtu suurendamisele või energiasäästule;
- 3) andmed projekti elluviimisel läbi viidud riigihangete ja tehtud tööde kohta;
- 4) toetuse saaja kinnitus andmete õigsuse kohta ja aruande esitamise kuupäev.

(3) Kui toetuse saaja ei jõua projekti tegevusi lõpetada ja tulemusi saavutada abikõlblikkuse perioodil, siis on tal õigus projekti tegevused omavahenditest rahastades ellu viia ja tulemusnäitajad saavutada kuni 31. oktoobrini 2032. a.

§ 11. Taotluse rahuldamise otsuse muutmine ja toetuse tagasinõudmine

(1) KIK võib toetuse saaja avalduse alusel või enda algatusel taotluse või lisatoetuse taotluse rahuldamise otsust põhjendatud juhul muuta.

(2) KIK nõuab makstud toetuse või lisatoetuse osaliselt või täielikult tagasi, kui:

- 1) toetuse saaja rikub käesolevas määruses sätestatud kohustusi ja sellel on mõju kulu abikõlblikkusele;
 - 2) toetuse saaja tunnistab toetuse saamise aluseks oleva haldusakti vähem kui nelja aasta jooksul haldusakti andmisest arvates kehtetuks või teeb selle muutmise otsuse, mille tulemusel ei ole enam käesolevas määruses sätestatud nõuded täidetud;
 - 3) toetuse saaja on esitanud toetuse taotlemisel ebaõigeid andmeid või ebaõiget teavet või varjanud andmeid või teavet;
 - 4) projekti elluviimisel on esinenud pettus, korruptsioon või huvide konflikt.
- (3) Tagasinõude täitmise tähtaeg on 60 päeva alates tagasinõude otsuse tegemisest.

(allkirjastatud digitaalselt)

Erkki Keldo
energeetika- ja keskkonnaminister

(allkirjastatud digitaalselt)
Marten Kokk
kantsler